

An analysis of the attitudes towards individual voice training and music teaching profession in terms of different variables*

Doruk Engür¹, Hatice Çeliktaş¹, Mehmet Eğri²

¹Uludag University, Education Faculty, Department of Music Education

²Private Bursa Sınav College

Abstract

The effective use of music teacher's voice with the right technique is important both for the teacher's sound health and the efficiency of the course. In this respect, it is expected that the teacher candidates will develop positive attitude towards the individual voice training (IVT) course in the music education program. In this research, it is aimed to determine the relationship between attitudes of students at Music Education Department towards IVT and their profession and to examine these attitudes in terms of different variables. The results suggest female students' attitudes towards both IVT courses and the profession are higher than males'. The attitudes of senior students towards the profession are lower than freshmen's. It is determined that the students whose major instrument is baglama have lower attitudes towards IVT compared to others. The students' attitudes towards IVT courses are positively correlated with both their GPAs and the occupational attitude scores.

Keywords: Music Education, Attitudes Towards Music Teaching Profession, Voice Training.

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 19, No 3, 2018
pp. 29-40
DOI: inuefd.319458

Received : 06.06.2017
Accepted : 09.07.2018

Suggested Citation

Engür, D., Çeliktaş, H., Eğri, M. (2018). An analysis of the attitudes towards individual voice training and music teaching profession in terms of different variables, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 19(3), 29-40. DOI: inuefd.319458

---

* This study was presented as oral presentation in "MUZED International 2nd Silk Road Music Conference", 6-8 May, 2016.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The ability to sing correctly and effectively is regarded as one of the most basic skills that a music teacher should have, and it is expected that music teacher candidates will use their voice with a correct technique, not just when singing, but when speaking. For this reason, the voice training is of special importance for the teaching profession for the music teacher candidates. Töreyin (2008) states that an individual has to acquire some specific skills to use his voice in speaking and singing according to his anatomical and physiologic features. In order for music education students to acquire these skills, music education departments offer voice training courses in four academic terms. With the help of individual voice training (IVT) courses, it is aimed to help music teacher trainees learn how to use their voices in speaking and singing in the most correct, most effective, and most healthy way as much as possible and also maintain their voice naturally and improve it (Yaldız and Özçimen, 2013).

It is thought that the academic success that the music teacher candidates gain from this course which will directly affect their professional life will probably affect the efficiency of music lessons that music teacher candidates will lecture in their future career. It is crucial that candidates should have positive attitudes toward the IVT course, since it may affect their interest towards the IVT course and consequently it will affect the success on the topic. As a result, considering there might be a relationship between the attitude of the music teacher candidates towards the profession and the attitude towards the IVT course, the relationship between these attitudes are considered worthy of being examined in terms of different variables.

Purpose

This study sets out to examine the attitudes of music teaching candidates towards their profession and IVT course comparatively and to determine the changes of the attitudes in terms of some certain variables such as gender, their major in high school, their major instrument and GPAs.

Method

Research Design

Correlational research model is employed in this study to examine the relationships between the scores of attitude towards individual voice training (AIVT), attitude towards profession, gender, year, GPA, major and major instrument.

Sampling

Target population is music education students both in two different state universities in Marmara region in spring term in 2015-16 academic year. Sample includes 175 participants. 64 % (n=112) of those who involve in the study is female, whereas 36 % (n=63) is male.

Data Collection Instruments

In order to determine the attitudes of music education candidates towards their profession, attitude scale for music teaching profession (ASMTTP) is employed and to determine their attitudes towards IVC course, attitude scale for individual voice training course (ASIVTC) is used.

Data Collection and Analysis

With the attitudes scales mentioned above a personnel information form (year, gender, GPA, major instrument, major in high school) has been given to students to fill in. Data have been analyzed using t-test, Kruskal-Wallis test and Pearson correlation coefficient.

Findings

It is determined that ASIVTC scores differ according to gender, female students have higher scores than males, $t(173) = 2.34, p = .021$. Female students also have higher ASMTTP scores, $t(173) = 2.62, p = .009$.

ASIVTC scores do not differ according to year, $F(3, 171) = 1.857, p = .115$. ASMTTP scores differ according to year, $F(3, 171) = 3.634, p = .010$. Bonferroni multiple comparison tests show that senior students have lower ASMTTP scores than freshmen.

Attitude scores do not differ according to high school major [ASIVTC, $t(173) = 1.14, p = .256$; ASMTTP, $t(173) = -0.714, p = .476$].

ASIVTC scores differ according to major instrument, $H(9) = 22.515, p = .007$. Mann-Whitney U tests show that students playing baglama have lower scores than students playing violin, viola, or students of vocal performance. And students of vocal performance have higher scores than students playing violin, cello, flute, clarinet or guitar.

ASMTTP scores do not differ according to major instrument, $H(9) = 10.754, p = .293$.

Students' GPAs are not correlated with ASIVTC scores $r = .018, p = .816$. Their GPAs are correlated with ASMTTP scores, $r = .229, p = .002$. Students' ASIVTC scores are also correlated with ASMTTP, $r = .250, p = .001$.

Discussion & Conclusion

When the scores of the attitudes towards IVT course and their profession are compared, it is determined that female students have higher scores. This finding is consistent with some studies in the literature (Bulut, 2011; Küçük, 2013; Yazıcı and Kılıç, 2015).

When attitudes scores are examined in terms of year variable, no change is obtained in the scores of ASIVTC, which is parallel to the findings of Yıldız and Özçimen (2013). ASMTTP scores on the other hand decrease from the 1st year to the 4th year, which is also stated by Küçük (2013). The decline in attitude scores towards their profession as the class level grows might be considered as a problem that needs to be investigated. Attitudes scores do not vary according to high school major just like Yazıcı and Kılıç found out in 2015.

When attitudes scores are analysed in terms of major instrument variable, it is observed that major instrument does not affect ASMTTP scores but ASIVTC scores vary according to major instrument. It is understood that the students of singing performance have higher scores than the other students and baglama students have lower scores than the others. In this case, it is necessary to investigate in depth that the individual voice training course focuses on the Western music materials and therefore the students cannot meet their expectations.

As GPA variable is parallel with the ASMTTP scores, it can be concluded that students' academic success is related with their attitudes towards their profession.

Bireysel Ses Eğitimi Dersi ile Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumların Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*

Doruk Engür¹, Hatice Çelikleş¹, Mehmet Eğri²

¹Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

²Özel Bursa Sınav Koleji

Öz

Müzik öğretmenin sesini doğru bir teknikle, etkili bir biçimde kullanması hem öğretmenin ses sağlığı hem de dersin verimliliği açısından önemlidir. Bu bakımdan öğretmen adaylarının müzik öğretmenliği programında yer alan "Bireysel Ses Eğitimi" dersine yönelik olumlu tutum geliştirmeleri beklenmektedir. Bu araştırmada Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin "Bireysel Ses Eğitimi" dersine yönelik tutumları ile mesleğe yönelik tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve bu tutumların farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda kız öğrencilerin hem bireysel ses eğitimi dersine hem de mesleğe yönelik tutumlarının erkek öğrencilerden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Son sınıf öğrencilerinin mesleğe yönelik tutum puanları birinci sınıf öğrencilerine göre daha düşük bulunmuştur. Bireysel çalgısı bağlama olan öğrencilerin bireysel ses eğitimi dersine yönelik tutumlarının diğer öğrencilere göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin bireysel ses eğitimi dersine yönelik tutum puanları hem genel akademik not ortalamaları ile hem de mesleğe yönelik tutum puanları ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Ses Eğitimi.

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 19, Sayı 3, 2018
ss. 29-40
DOI: inuefd.319458

Gönderim Tarihi : 06.06.2017
Kabul Tarihi : 09.07.2018

Önerilen Atıf

Engür, D., Çelikleş, H., Eğri M. (2018). Bireysel ses eğitimi dersi ile müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumların farklı değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 29-40. DOI: inuefd.319458

* Bu araştırma 6-8 Mayıs 2016 tarihleri arasında Abant İzzet Baysal Üniversitesinde düzenlenen MÜZED Uluslararası 2. İpek Yolu Müzik Konferansı'nda bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Doğru ve etkili bir şekilde şarkı söyleme becerisi, bir müzik öğretmeninde olması gereken en temel becerilerden biri olarak kabul görmekte, müzik öğretmeni adaylarından sadece şarkı söylerken değil, konuşurken de sesini doğru bir teknikle kullanması beklenmektedir. Bu sebeple, ses eğitimi konusu müzik öğretmeni adayı için öğretmenlik becerisine yönelik ayrı bir önem arz etmektedir. Töreyn (2008) tarafından, bireyin sesini konuşurken ve şarkı söylerken, kendi anatomik ve fizyolojik yapı özelliklerine uygun olarak kullanabilmesi için gereken davranışların kazandırılması olarak tanımlanan ses eğitimine yönelik olarak, müzik öğretmenliği programlarının ilk 4 döneminde Bireysel Ses Eğitimi I-II-III-IV dersleri yer almaktadır. Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersi ile müzik öğretmeni adaylarına, seslerini konuşma ve şarkı söylemede en doğru, en etkili, en sağlıklı bir biçimde kullanmasına ilişkin davranışlar ve alışkanlıklar kazandırılmakta ve adayların seslerini en doğal haliyle koruyup geliştirmeleri amaçlanmaktadır (Yaldız ve Özçimen, 2013).

Müzik öğretmeni adayların meslek yaşamına doğrudan etki edecek en önemli dersler arasında yer alan bu derste elde edecekleri akademik başarının, müzik öğretmeni adaylarının gelecekte verecekleri müzik derslerinin verimliliğini etkileyeceği düşünülmektedir. BSE dersine yönelik tutumun, derse olan ilgiyi ve dolayısıyla derste başarıyı etkileyeceği düşünüldüğünde, adayların BSE dersine yönelik olumlu tutumlara sahip olması büyük önem taşımaktadır. Sonuç olarak, müzik öğretmeni adayının mesleğe olan tutumu ile BSE dersine yönelik tutumu arasında bir ilişki olabileceği düşüncesinden hareketle, bu tutumlar arasındaki ilişki ve tutumların farklı değişkenler açısından görünümü incelenmeye değer görülmüştür.

İlgili literatür incelendiğinde iki tutumu da ayrı ayrı inceleyen farklı çalışmalara rastlanmaktadır. Örneğin, Yaldız ve Özçimen (2013) tarafından Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde 100 Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencisi ile bir araştırma yapılmış öğrencilerin BSE dersine yönelik tutumları incelenmiştir. Veri toplamak için Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Bireysel ses eğitimi Dersi Öğretim Programında yer alan dört faktörlü bir ölçek kullanılmıştır. Araştırmaya göre öğrencilerin bireysel ses eğitimi dersine yönelik tutumlarının "Teknik" alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı ve bayan öğrenciler lehine farklılık gösterdiği; diğer alt boyutlarının da istatistiksel olarak anlamlı olmasa da bayan öğrenciler lehine bir durum sergilediği tespit edilmiştir. Lisans düzeylerine göre öğrencilerin tutumları ise farklılık göstermemiştir.

Bulut (2011) İnönü, Çanakkale Onsekiz Mart, Mehmet Akif Ersoy, Karadeniz Teknik ve Niğde Üniversitelerinde öğrenim gören 492 Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencisinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını incelemiştir. Çalışmada, Tanrıoğen (1997) tarafından geliştirilen 52 madde ve tek boyuttan oluşan Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda adayların mesleğe yönelik tutumlarının sınıflara göre değişim göstermediği, mezun olunan liseye göre değerlendirme yapıldığında ise güzel sanatlar lisesi mezunlarının tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kız öğrencilerin tutum puanları da erkek öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur.

Küçük (2013) tarafından yapılan bir çalışmada Marmara Üniversitesi'nde öğrenim gören 82 müzik öğretmeni adayının müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları Tufan ve Güdek (2008) tarafından geliştirilen MÖMYT ölçeği ile analiz edilmiştir. İki boyutlu ve 19 maddeden oluşan ölçek aracılığıyla toplanan verilere göre kız öğrencilerin tutum puanlarının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Birinci sınıf öğrencilerinin son sınıf öğrencilerine göre daha yüksek tutum puanına sahip olduğu, genel liseden mezun olan adayların müzik lisesinden mezun olan adaylara göre daha yüksek tutum puanına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tufan ve Güdek (2008) tarafından geliştirilen MÖMYT ölçeğini kullanan bir başka araştırma da Yazıcı ve Kılıç'ın 2015 yılında İnönü Üniversitesi öğrencileri ile yaptığı çalışmadır. Çalışmada Devlet Konservatuarı ile Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi'nde okuyan 73 öğrencinin MÖMYT puanları analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin MÖMYT ölçeğinin Değer ve Sevgi-Adanmışlık boyutu puanlarının birbirine yakın olduğu ve bu tutumların sınıflara göre değişmediği görülmüştür. Bu çalışmadaki önemli bulgulardan biri de ailesinde müzik eğitimcisi olan öğrencilerin Değer puanlarının diğer öğrencilerden daha yüksek olmasıdır. Kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek tutum puanına sahip olduğu bulunmuş, bu puanların lise mezuniyet alanına göre değişmediği belirlenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik tutumları ile Müzik Öğretmenliği Mesleğine yönelik tutumlarının (MÖMYT) karşılaştırılarak incelenmesi ve bu tutumların cinsiyet, mezuniyet alanı, bireysel çalgı ve genel akademik not ortalaması (GANO) değişkenlerinin düzeylerine göre değişimlerinin saptanması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda aşağıda belirtilen sorulara cevap aranmıştır:

Müzik öğretmeni adaylarının,

1- MÖMYT ölçeğinin alt boyutları olan Değer ve Sevgi-Adanmışlık puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

- 2- BSEDYT puanları cinsiyet, sınıf, mezuniyet alanı, bireysel çalgı, değişkenlerinin düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 3- MÖMYT puanları cinsiyet, sınıf, mezuniyet alanı, bireysel çalgı, değişkenlerinin düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 4- GANO, BSEDYT ve MÖMYT puanları arasında anlamlı ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Söz konusu model değişkenler arasında birlikte değişimin varlığını ve bu değişimin derecesini belirlemeyi amaçlamaktadır (Karasar, 2005). Araştırma kapsamında BSEDYT, MÖMYT puanları ve cinsiyet, sınıf, GANO, mezuniyet alanı, bireysel çalgı, değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini 2015-2016 öğretim yılı bahar döneminde Marmara bölgesindeki iki devlet üniversitesinde eğitim gören müzik öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Ulaşılabilen 175 aday araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Söz konusu 175 adayın %64'ü (n=112) bayan, %36'sı (n=63) erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Veri toplama araçları

Araştırmada Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını saptamak amacıyla Tufan ve Güdek tarafından geliştirilen "Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 11 olumlu, 8 olumsuz olmak üzere toplam 19 maddeden oluşmuş iki boyuta sahiptir. Maddeler 5'li Likert derecelendirmesine sahip olup Değer boyutu 10, Sevgi-Adanmışlık boyutu ise 9 maddeden oluşmuştur.

Ölçeğin yapı geçerliğinin belirlenmesi için yapılan faktör analizi sonucunda KMO örneklem uygunluk katsayısı .94 bulunmuş, varmax dik döndürme yöntemi sonrasında her iki faktör yüklerinin .57 ile .78, arasında değiştiği belirlenmiştir. Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları sevgi-adanmışlık alt boyutu için .61 - .79, değer alt boyutu için .61 - .75 arasında hesaplanmıştır. Cronbach alfa güvenirlik katsayıları ölçeğin bütünü için .95, sevgi-adanmışlık boyutu için .91 ve değer alt boyutu için .90 olarak hesaplanmıştır (Tufan ve Güdek, 2008). Mevcut çalışma için hesaplanan Cronbach alfa değerleri orijinal çalışmaya benzer şekilde ölçeğin bütünü için .95 sevgi-adanmışlık boyutu için .91 ve değer alt boyutu için .91 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmada Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin bireysel ses eğitimi dersine yönelik tutumlarını saptamak amacıyla Ekici tarafından geliştirilen "Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 22 olumlu, 16 olumsuz olmak üzere toplam 38 maddeden oluşmaktadır. Tek boyuttan oluşan bu ölçek 5'li Likert derecelendirmesine sahiptir. Ölçekte düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları .41 - .80 arasında hesaplanmıştır. Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ise .95 olarak bulunmuştur (Ekici, 2012). Mevcut çalışma için hesaplanan Cronbach alfa değeri de orijinal çalışmadaki gibi .95 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin toplanması ve analizi

Öğrencilerin tutumlarını ölçmek için bahsi geçen tutum ölçekleri ile birlikte araştırma kapsamında oluşturulan kişisel bilgi formu (Sınıf, Cinsiyet, GANO, Bireysel Çalgı, Lise Mezuniyet Alanı) öğrencilere verilmiştir. Gönüllü öğrencilerden elde edilen veriler SPSS 23.00 paket programına girilmiştir. Verilerin analizinde t-testi, tek yönlü varyans analizi, Kruskal-Wallis testi ve Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Kullanılan istatistiksel testlerde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

MÖMYT Ölçeğinin Değer ve Sevgi-Adanmışlık Boyutlarının Karşılaştırılması

Öğretmen adaylarının MÖMYT Ölçeğinin alt boyutları olan Değer, Sevgi-Adanmışlık puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Mesleğe Yönelik Olarak Değer Ve Sevgi-Adanmışlık Boyutlarının Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
MÖMYT (Değer) Puanı	175	4,12	0,843	174	8,08	< ,001
MÖMYT (Sevgi-Adanmışlık) Puanı	175	3,78	0,874			

MÖMYT = Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelim Tutum.

Tablo 1’de görüldüğü üzere, MÖMYT ölçeğinin Değer boyutu puanları ($M = 4,12$) Sevgi-Adanmışlık boyutu puanlarından ($M = 3,78$) yüksektir, $t(174) = 8,08$, $p < ,001$. Bu durum, öğrencilerin Müzik öğretmenliği mesleğini değerli bir meslek olarak gördükleri ancak bu mesleği severek yürütebilecekleri konusunda şüpheleri olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tutum Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Öğretmen adaylarının tutum puanlarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Tutum Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
BSEDYT Puanı						
Kız	112	3,46	0,742	173	2,34	,021
Erkek	63	3,21	0,571			
MÖMYT (Değer) Puanı						
Kız	112	4,24	0,816	173	2,57	,011
Erkek	63	3,90	0,854			
MÖMYT (Sevgi-Adanmışlık) Puanı						
Kız	112	3,89	0,886	173	2,39	,018
Erkek	63	3,57	0,821			
MÖMYT Puanı						
Kız	112	4,07	0,824	173	2,62	,009
Erkek	63	3,74	0,751			

BSEDYT = Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Tutum.

MÖMYT = Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelim Tutum.

Tablo 2’de görüldüğü üzere, BSEDYT puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği, kız öğrencilerin puanlarının ($M = 3,46$) erkek öğrencilerden ($M = 3,21$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir, $t(173) = 2,34$, $p = 0,021$. MÖMYT ölçeğinin Değer boyutu incelendiğinde kız öğrencilerin ($M = 4,24$) erkek öğrencilerden ($M = 3,90$) daha yüksek puana sahip olduğu görülmüştür, $t(173) = 2,57$, $p = 0,011$. MÖMYT ölçeğinin Sevgi-Adanmışlık boyutu incelendiğinde kız öğrencilerin ($M = 3,89$) erkek öğrencilerden ($M = 3,57$) daha yüksek puana sahip olduğu görülmüştür, $t(173) = 2,39$, $p = 0,018$. MÖMYT ölçeğinin geneli değerlendirilmeye alındığında ise kız öğrencilerin ($M = 4,07$) erkek öğrencilerden ($M = 3,74$) daha yüksek puana sahip olduğu görülmüştür, $t(173) = 2,62$, $p = 0,009$. Bu durum kız öğrencilerin her iki tutum açısından da erkek öğrencilerden daha olumlu düşüncelere sahip olduğunu göstermektedir.

Tutum Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Öğretmen adaylarının tutum puanlarının sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

Tutum Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik ANOVA Sonuçları

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
BSEDYT Puanı						
1	60	3,53	0,674	1,857	,115	
2	55	3,32	0,697			
3	27	3,24	0,693			
4	33	3,25	0,703			
MÖMYT (Değer) Puanı						
1	60	4,34	0,722	3,064	,016	1 - 4
2	55	4,13	0,863			
3	27	3,96	0,865			
4	33	3,83	0,918			
MÖMYT (Sevgi-Adanmışlık) Puanı						
1	60	4,00	0,775	3,531	,013	1 - 4
2	55	3,78	0,885			
3	27	3,72	0,916			
4	33	3,40	0,896			
MÖMYT Puanı						
1	60	4,18	0,718	3,635	,010	1 - 4
2	55	3,96	0,816			
3	27	3,85	0,829			
4	33	3,63	0,859			

Tablo 3’de görüleceği üzere BSEDYT puanları sınıf değişkenine göre farklılık göstermemektedir, $F(3, 171) = 1,857$, $p = 0,115$. MÖMYT ölçeğinin Değer alt boyutu puanları $F(3, 171) = 3,064$, $p = 0,016$, Sevgi-Adanmışlık alt boyutu puanları $F(3, 171) = 3,531$, $p = 0,013$ ve MÖMYT genel puanları $F(3, 171) = 3,634$, $p = 0,010$, sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Bonferroni çoklu karşılaştırma testleri ile farklılığın 1. ve 4. sınıf puanlarından kaynaklandığı belirlenmiştir. Değer alt boyutu için 1. sınıflar $M = 4,34$, 4. sınıflar $M = 3,83$; Sevgi-Adanmışlık alt boyutu için 1. sınıflar $M = 4,00$, 4. sınıflar $M = 3,40$; MÖMYT puanlarının geneli için 1. sınıflar $M = 4,18$, 4. sınıflar $M = 3,63$ olacak şekilde tutum puanlarında bir düşüş olduğu gözükmemektedir.

Tutum Puanlarının Lise Mezuniyet Alanı Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Öğretmen adaylarının tutum puanlarının lise mezuniyet alanı değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

Tutum Puanlarının Lise Mezuniyet Alanı Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
BSEDYT Puanı						
Müzik	137	3,40	0,704	173	1,14	,256
Diğer	38	3,25	0,657			
MÖMYT (Değer) Puanı						
Müzik	137	4,12	0,813	173	0,12	,909
Diğer	38	4,10	0,956			
MÖMYT (Sevgi-Adanmışlık) Puanı						
Müzik	137	3,72	0,866	173	-1,53	,128
Diğer	38	3,97	0,890			
MÖMYT Puanı						
Müzik	137	3,93	0,795	173	-0,714	,476
Diğer	38	4,04	0,876			

Tablo 4’de görüldüğü üzere, tutum puanlarının lise mezuniyet alanı değişkenine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir [BSEDYT, $t(173) = 1,14$, $p = 0,256$; MÖMYT (Değer), $t(173) = 0,12$, $p = 0,909$; MÖMYT (Sevgi-Adanmışlık), $t(173) = -1,53$, $p = 0,128$; MÖMYT, $t(173) = -0,714$, $p = 0,476$]. Bu sonuç, müzik alanından gelen adaylarla farklı alandan gelen adayların benzer tutumlara sahip olduğunu göstermektedir.

Tutum Puanlarının Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Öğretmen adaylarının tutum puanlarının bireysel çalgı değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Tutum Puanlarının Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Farkının Belirlenmesine Yönelik Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Sıra O.</i>	<i>H</i>	<i>p</i>	<i>Fark</i>
BSEDYT Puanı							
1. Keman	46	3,41	0,108	91,40	22,515	,007	5 > 1, 3, 6, 7, 8
2. Viyola	15	3,55	0,181	98,50			
3. Çello	22	3,315	0,145	83,16			9 < 1, 2, 5
4. Kontrbas	2	3,566	0,171	107,50			
5. Şan	17	3,97	0,130	132,18			
6. Flüt	29	3,24	0,140	83,02			
7. Klarnet	5	3,21	0,100	70,90			
8. Gitar	16	3,23	0,127	75,50			
9. Bağlama	18	2,98	0,132	57,89			
10. Piyano	5	3,25	0,368	82,90			
MÖMYT (Değer) Puanı							
1. Keman	46	4,36	0,110	104,16	12,897	,167	
2. Viyola	15	3,98	0,231	78,73			
3. Çello	22	4,29	0,133	95,43			
4. Kontrbas	2	4,65	0,050	115,75			
5. Şan	17	3,91	0,278	83,56			
6. Flüt	29	3,91	0,162	72,16			
7. Klarnet	5	4,02	0,156	65,50			
8. Gitar	16	3,98	0,233	81,13			
9. Bağlama	18	4,14	0,214	93,64			
10. Piyano	5	3,72	0,317	55,40			
MÖMYT (Sevgi-Adanmışlık) Puanı							
1. Keman	46	3,95	0,116	97,63	8,576	,477	
2. Viyola	15	3,87	0,220	92,63			
3. Çello	22	3,91	0,183	95,55			
4. Kontrbas	2	3,83	0,056	87,25			
5. Şan	17	3,76	0,257	91,06			
6. Flüt	29	3,57	0,163	76,03			
7. Klarnet	5	3,27	0,310	54,40			
8. Gitar	16	3,69	0,221	82,47			
9. Bağlama	18	3,82	0,224	90,31			
10. Piyano	5	3,11	0,457	54,60			
MÖMYT Puanı							
1. Keman	46	4,16	0,109	101,42	10,754	,293	
2. Viyola	15	3,93	0,222	87,40			
3. Çello	22	4,11	0,150	97,45			
4. Kontrbas	2	4,26	0,053	98,25			
5. Şan	17	3,84	0,255	86,50			
6. Flüt	29	3,75	0,158	74,12			
7. Klarnet	5	3,66	0,222	59,80			
8. Gitar	16	3,85	0,186	76,91			
9. Bağlama	18	3,99	0,209	91,97			
10. Piyano	5	3,43	0,363	55,60			

Tablo 5'te görüleceği üzere yalnızca BSEDYT puanları bireysel çalgı değişkenine göre farklılık göstermektedir, $H(9) = 22,515$, $p = 0,007$. MÖMYT ölçeğinin Değer alt boyutu puanları $H(9) = 12,897$, $p = 0,167$, Sevgi-Adanmışlık alt boyutu puanları $H(9) = 8,576$, $p = 0,477$ ve MÖMYT genel puanları $H(9) = 10,754$, $p = 0,293$, bireysel çalgı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemiştir. BSEDYT puanlarındaki

farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan Mann-Whitney U testleri, bireysel çalgısı bağlama olan öğrencilerin keman, viyola ve şan öğrencilerinden düşük; bireysel çalgısı şan olan öğrencilerin keman, çello, flüt, klarnet ve gitar öğrencilerinden yüksek tutum puanına sahip olduğunu göstermiştir. Bu veriler doğrultusunda şan öğrencilerinin yüksek, bağlama öğrencilerinin ise düşük tutum puanına sahip oldukları söylenebilir. Şan öğrencilerinin bireysel çalgı (şan) derslerinin de etkisiyle ses eğitimine daha fazla önem verdikleri dolayısıyla tutum puanlarının diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu düşünülebilir. Bağlama öğrencilerinin tutum puanlarındaki düşüklüğün Bireysel Ses Eğitimi dersinin Batı Müziği materyallerine ağırlık vermesi dolayısıyla öğrencilerin beklentilerini karşılayamamasından kaynaklandığı düşünülebilir.

GANO, BSEDYT ve MÖMYT Puanlarının Karşılaştırılması

Öğretmen adaylarının GANO, BSEDYT ve MÖMYT puanlarının korelasyonlarına ilişkin değerler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

GANO, BSEDYT Ve MÖMYT Puanlarına Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		GANO	BSEDYT	MÖMYT (Değer)	MÖMYT (Sevgi)	MÖMYT (Genel)
GANO	Pearson (<i>r</i>)	–	,018	,241	,190	,229
	<i>p</i>	–	,816	,001	,012	,002
BSEDYT	Pearson (<i>r</i>)		–	,213	,262	,250
	<i>p</i>		–	,005	<,001	,001
MÖMYT (Değer)	Pearson (<i>r</i>)			–	,791	,950
	<i>p</i>			–	<,001	<,001
MÖMYT (Sevgi)	Pearson (<i>r</i>)				–	,942
	<i>p</i>				–	<,001
MÖMYT (Genel)	Pearson (<i>r</i>)					–
	<i>p</i>					–

Değer = MÖMYT Ölçeğinin Değer boyutu puanı. Sevgi = MÖMYT Ölçeğinin Sevgi-Adanmışlık boyutu puanı.

Tablo 6'da görüleceği üzere adayların GANO ve BSEDYT puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır, $r = 0,018$, $p = 0,816$. Ancak, GANO ile Değer, Sevgi-Adanmışlık ve MÖMYT (Genel) puanları arasında anlamlı bir ilişki görülmektedir (GANO ve Değer, $r = 0,241$, $p = 0,001$; GANO ve Sevgi-Adanmışlık, $r = 0,190$, $p = 0,012$; GANO ve MÖMYT, $r = 0,229$, $p = 0,002$).

BSEDYT puanları ile Değer, Sevgi-Adanmışlık ve MÖMYT (Genel) puanları arasında anlamlı bir ilişki görülmektedir (BSEDYT ve Değer, $r = 0,213$, $p = 0,005$; BSEDYT ve Sevgi-Adanmışlık, $r = 0,262$, $p < 0,001$; BSEDYT ve MÖMYT, $r = 0,250$, $p = 0,001$).

MÖMYT ölçeğinin Değer ve Sevgi-Adanmışlık alt boyutları arasında ($r = 0,791$, $p < 0,001$), Değer boyutu ile MÖMYT puanlarının geneli arasında ($r = 0,950$, $p < 0,001$), Sevgi-Adanmışlık boyutu ile MÖMYT puanlarının geneli arasında ($r = 0,942$, $p < 0,001$) anlamlı ilişki görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında adayların GANO'larının MÖMYT ve MÖMYT'nin alt boyutlarıyla ilişkili olduğu, öğrencinin mesleğe yönelik tutumunun akademik başarıya yansıdığı söylenebilir. Aynı şekilde BSEDYT puanlarının da MÖMYT ve MÖMYT'nin alt boyutlarıyla ilişkili olduğu, adayların mesleğe yönelik tutumlarının bireysel ses eğitimine yönelik tutumlarını etkilediği söylenebilir. Ancak adayların BSEDYT puanları ile genel akademik başarıları (GANO) arasında ilişki bulunamamıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine ve Müzik Öğretmenliği Mesleğine yönelik tutumları farklı değişkenler açısından incelenmiştir.

Müzik öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını belirlemek için Tufan ve Güdek (2008) tarafından hazırlanan MÖMYT ölçeği, Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik tutumları belirlemek için Ekici (2012) tarafından hazırlanan BSEDYT ölçeği kullanılmıştır.

MÖMYT ölçeğinin Değer ve Sevgi-Adanmışlık alt boyutlarından alınan puanlar karşılaştırıldığında adayların Değer puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum adayların müzik öğretmenliği mesleğini değerli bir meslek olarak gördükleri ancak mesleği sevme ve kendilerini mesleğe adanma konusunda daha çekimser olduklarını göstermektedir. Bu bulgu Yazıcı ve Kılıç'ın 2015 yılında yaptığı araştırmanın sonucundan farklılık göstermektedir. Söz konusu araştırmada öğrencilerin Değer ve Sevgi-Adanmışlık alt boyutlarının yakın olduğu tespit edilmiştir. Ancak Yazıcı ve Kılıç'ın Konservatuar ve Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin tutumlarını ölçtüğü unutulmamalıdır. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda müzik öğretmenliği eğitimi alan öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine daha fazla değer verdikleri söylenebilir.

BSEDYT ve MÖMYT puanları cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında kız öğrencilerin daha yüksek puanlara sahip olduğu belirlenmiştir. Mesleğe yönelik tutum puanlarının kızlar lehine olması diğer araştırmacıların da sonuçlarında gözükmektedir (Bulut, 2011; Küçük, 2013; Yazıcı ve Kılıç, 2015). Yıldız ve Özçimen (2013) de kız öğrencilerin BSE dersine yönelik olarak tutum puanlarının "Teknik" alt boyutunda erkeklerden anlamlı olarak daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Kız öğrencilerin her iki tutum açısından da daha olumlu düşüncelere sahip olduğunu görmektedir.

Tutum puanları sınıf değişkenine göre incelendiğinde BSEDYT puanlarının sınıflara göre değişmediği görülmüştür. Bu durum Yıldız ve Özçimen (2013) tarafından elde edilen bulgularla paralellik göstermektedir. MÖMYT puanlarının ise 1 ve 4. sınıflar arasında düşüş gösterdiği belirlenmiştir. Bu bulgu Küçük (2013) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Mesleğe yönelik tutum puanlarının sınıf seviyesi büyüdükçe düşüş göstermesi araştırılması gereken bir sorun görünümündedir.

Tutum puanlarının lise mezuniyet alanına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu durum Yazıcı ve Kılıç (2015) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Ancak Bulut (2011) ve Küçük (2013) tarafından elde edilen bulgular bu sonuçlardan farklılık göstermektedir. Bulut yaptığı araştırmada mesleğe yönelik tutumlar için Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının puanlarının daha yüksek olduğunu, Küçük ise Genel Lise mezunlarının daha yüksek puana sahip olduklarını belirlemiştir. Bu bilgiler ışığında lise mezuniyet alanının mesleğe yönelik tutum puanlarını etkilemediği söylenebilir.

Tutum puanları bireysel çalgı değişkenine göre analiz edildiğinde, bireysel çalgının MÖMYT puanını etkilemediği ancak BSEDYT puanının bireysel çalgıya göre değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. Şan öğrencilerinin diğer öğrencilerden yüksek, Bağlama öğrencilerinin ise diğer öğrencilerden düşük puanlara sahip olduğu anlaşılmıştır. Bireysel çalgısı bağlama olan öğrencilerin MÖMYT puanları değişmezken BSEDYT puanlarının düşmesi önemli bir bulgudur. Bu durumun Bireysel Ses Eğitimi dersinin Batı Müziği materyallerine ağırlık vermesi dolayısıyla öğrencilerin beklentilerini karşılayamamasından kaynaklanabiliyor olması değerlendirilerek derinlemesine araştırılması gerekmektedir.

GANO değişkeninin MÖMYT puanlarıyla paralellik gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencinin akademik başarısının mesleğe yönelik tutumuyla etkileşim içinde olduğu söylenebilir. Ayrıca BSEDYT puanlarının da MÖMYT puanlarıyla paralellik gösterdiği tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde aşağıda belirtilen konuların araştırılması önerilmektedir:

1. Müzik öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutum puanlarından Sevgi-Adanmışlık puanının Değer puanından anlamlı derecede düşük çıkmasının sebepleri araştırılarak, mesleğin cazipliğini olumsuz etkileyen faktörler varsa bunların çözüm yolları üzerinde düşünülmesi sağlanabilir.

2. Sınıf seviyesi büyüdükçe mesleğe yönelik tutum puanlarının olumsuz etkilenmesinin sebepleri belirlenip çözümler üretilebilir.
3. Bağlama öğrencilerinin BSEDYT puanlarının diğer öğrencilerden düşük olmasının nedenleri araştırılıp öğrencilerin söz konusu dersten beklentileri değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Bulut, D. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31(3), 651–674.
- Ekici, T. (2012). Bireysel ses eğitimi dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(3), 557–569.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi (14. bs.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçük, D. P. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliğine yönelik tutumları ile benlik saygıları arasındaki ilişki. Kastamonu Eğitim Dergisi, 21(1), 257–270.
- Tanrıöğen, A. (1997). Buca Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (3), 55–67.
- Töreyn, A. M. (2008). Ses eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yöntemler. Ankara: Sözkese Matbaacılık.
- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(1), 25–40.
- Yaldız, G. ve Özçimen, A. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel ses eğitimi dersine yönelik tutumları. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(4), 78–83.
- Yazıcı, T. ve Kılıç, I. (2015). Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi ile Konservatuvar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 5(11), 79–88. doi:10.16950/std.30346

İletişim/Correspondence

Arş. Gör. Dr. Doruk Engür
dorukengur@gmail.com

Arş. Gör. Hatice Çeliktaş
haticeliktas@gmail.com

Mehmet Eğri
mehmetegri2361@gmail.com